

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Energiemarkt

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

9 juli 2024

Kenmerk

DGKE-DE / 63381698

nota

Beantwoording vragen van het lid Erkens (VVD)
over het artikel over het artikel 'Ingrijpen in
energiemarkt noodzakelijk om stroomtekort te
voorkomen'

Kopie aan

[Redacted]

Bijlage(n)

2

Parafenroute

[Redacted signature lines]

Aanleiding

Het lid Erkens (VVD) heeft op 18 juni jl. vragen gesteld aan de minister voor Klimaat en Energie over over bijgevoegd artikel 'Ingrijpen in energiemarkt noodzakelijk om stroomtekort te voorkomen'.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de vragen met bijgevoegde brief te beantwoorden.

Kernpunten

- Het artikel gaat over de vraag of er in de toekomst voldoende flexibel inzetbaar vermogen is om gedurende de uren dat er door weersomstandigheden weinig elektriciteit uit zon en wind is toch te kunnen voldoen aan de totale Nederlandse vraag naar elektriciteit.
- Het gaat hierbij dus niet om lokale en regionale onzekerheden als gevolg van netcongestie.
- In het artikel worden vooral vertegenwoordigers van energiebedrijven aan het woord gelaten die wijzen op de steeds slechter wordende businesscase van met name de flexibele gascentrales die zij in eigendom hebben als gevolg van het dalende aantal draaiuren bij een toenemend aandeel zon en wind.
- Zij wijzen er daarbij op dat voor de borging van de leveringszekerheid gedurende uren met weinig wind en zon dit soort flexibel vermogen juist nodig is. Onder verwijzing naar de slechter wordende businesscase pleiten deze vertegenwoordigers voor de inrichting van een systeem in Nederland waarbij vergoedingen worden verstrekt voor het louter beschikbaar hebben en houden van vermogen onafhankelijk van de daadwerkelijke inzet van dit vermogen.

Een dergelijk vergoedingensysteem wordt aangeduid met de term capaciteitsmechanisme.

- In het artikel wordt erop gewezen dat steeds meer landen in Europa een dergelijk mechanisme beschikbaar hebben of hebben gekozen voor de ontwikkeling daarvan.
- Het artikel en de toenemende aandacht voor de borging van leveringszekerheid lijkt geïnspireerd door de op 14 mei 2024 door TenneT, beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, gepubliceerde Monitor Leveringszekerheid.
- Uit de Monitor Leveringszekerheid blijkt dat er tot en met 2030 geen risico's zijn voorzien voor de leveringszekerheid van elektriciteit in Nederland, maar dat er na 2030 risico's zijn.
- Daarom adviseert TenneT in de Monitor Leveringszekerheid om een zogenaamd uitvoeringsplan op te stellen met mogelijke maatregelen binnen de bestaande energy-only markt¹ gericht op het mitigeren van de geïdentificeerde risico's van de leveringszekerheid elektriciteit op langere termijn.
- Dit advies sluit aan bij de toezegging van uw ambtsvoorganger in de Kamerbrief van 11 maart 2024 om de Kamer uiterlijk eind dit jaar te informeren over mogelijkheden om de leveringszekerheid na 2030 te versterken.
- Op dit moment zijn wij bezig met de invulling van deze toezegging.
- In de beantwoording geeft u aan het niet eens te zijn met de stelling dat er sprake is van een blinde vlek. U wijst daarbij op de jaarlijkse monitoring en het opvolgen van bovengenoemd advies van TenneT.
- Verder geeft u in reactie op de vragen aan dat:
 - de beschikbaarheid van elektriciteit geen luxeproduct mag worden, waarbij u wel de kanttekening plaatst dat de werking van de markt er bij gebaat is dat de verhouding tussen vraag en aanbod van elektriciteit zich vertaalt in de groothandelsprijs van elektriciteit (d.w.z. hogere prijzen bij hoge vraag, lagere of negatieve prijzen bij lage vraag) ;
 - de leveringszekerheid van elektriciteit juist niet gebaat is bij het ontbreken van prijsprikkels die maken dat de vraag zich aanpast;
 - u extreme prijsstijgingen als gevolg van het niet geheel kunnen dekken van niet – of moeilijk – terugregelbare (inflexibele) vraag niet aanvaardbaar acht;
 - u zich inzet om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen, maar dat de gunstige positie van Nederland zoals deze onder meer blijkt uit het beeld van de Monitor Leveringszekerheid tot en met 2030 geen aanleiding geeft om nu al te kiezen voor verdergaande acties, zoals nu al besluiten tot de inrichting van een capaciteitsmechanisme.
- In de Tweede Kamer is het lid Erkens (VVD) degene die op het onderwerp leveringszekerheid van elektriciteit al meerdere moties aangenomen heeft gekregen en in de Commissiedebatten hier steeds aandacht voor vraagt.

¹ De bestaande Europese elektriciteitsmarkt waarin uitsluitend wordt betaald voor daadwerkelijk geproduceerde en geleverde elektriciteit en dus niet voor het louter beschikbaar hebben van vermogen om elektriciteit te produceren.